

Haemophilus Influenzae

Tipo b (Hib) a Bakuna

DAGITI MASAPUL NGA AMMUEN YO

1. Ania ti Hib a sakit?

Nakaro a sakit ti *Haemophilus influenzae* tipo b (Hib) a gapuanan ti baktirya. Gagangay a kapten na dagiti ubbing nga awan pay 5 ti tawen na.

Maalisan ti anak mo ti Hib no adda kalangenlangen na a pada na nga ubbing wenno nataengan nga adda kania da ti baktirya ngem saan da nga ammo. Maiyalis ti baktirya iti sabali a tao. No ti baktirya ket masarakan laeng iti agong ken karabukob ti ubbing, mabalin nga saan nga agsakit daytoy. Ngem no dadduma agwaras iti bara wenno iti dara ken panggapuan ti Hib nga mangted ti nakaro nga problema.

Kasakbayan ti Hib a bakuna, ti Hib a sakit ti umuna nga pakaigapuan ti baktirya iti kulapot ti utek (bacterial meningitis) kadagiti ubbing nga awan pay 5 a tawenda ditoy Estados Unidos. Ti 'meningitis' isu ti impeksion ti kulapot ti utek ken ti namugon iti urat ti duri (spinal cord) nga makaited ti pannakadadael ti utek ken panagtuleng. Ti Hib makaited pay ti:

- pulmonya
- napalalo a letteng ti karabukob, isu a narigat ti umanges
- impeksion ti dara, su-suop, tulang, ken kulapot nga namungon ti puso
- patay

Kasakbayan ti bakuna a Hib, tinawen nga adda agarup a 20,000 nga ubbing nga awan pay 5 ti tawenda ditoy Estados Unidos ti nagsakit ti Hib a nakaro ken nganngani 1,000 nga ubbing ti natay.

Ti Hib a bakuna malapdanna ti Hib a sakit.

Ad-adu pay ti ubbing nga agsakit ti Hib no isardeng tay ti agbakuna.

2. Siasino ti agbakuna ti Hib ken kaano?

Masapul nga agbakuna ti Hib dagitoy nga ubbing:

- √ 2 a bulan ti edad
- √ 4 a bulan ti edad
- √ 6 a bulan ti edad
- √ 12-15 a bulan ti edad

• Kas maibatay iti klase ti Hib a nausar, mabalin a saan a masapul ti anak mo ti maysa pay a tudok no ag-edad ti 6 a bulan. Ibaga ti doktor wenno nars no masapul pay ti maysa a tudok.

No nalabsam ti maysa a tudok wenno naliwayam ti batang mo, dagdagusem nga alaen ti sumaruno nga tudok. Saan nga masapul a mangrugi ka manen.

Mabalin nga igiddan nga ited ti Hib a bakuna ken ti sabsabali pay a kita ti bakuna.

Natataengan nga ubbing ken dagiti nataengan

Gagangay nga ti Hib saan a kasapulan dagiti ubbing nga ag-edad iti nasursuroken nga 5 a tawen. Ngem adda met dagitay natataengan nga ubbing ken nataengan nga addaan ti naisalsalumina a klase ti sakit a masapul da ti Hib. Isu dagitoy: sakit ti nalabaga a parte ti dara (sickle cell disease), HIV/AIDS, naikkat ti pali na (spleen), nasukatan ti tubbog ti tulang (bone marrow), wenno nagtomar ti agas para kanser. Tapno malawlawagan ti kapanunutam, agsaludsodka ti doktor wenno ti nars.

3. Adda tattao nga saan da nga mabalin iti agbakuna ti Hib wenno masapul nga aguray da

- Saan a mabalin nga mabakunaan pay dagiti tattao nga nag-alergik reaksion nga ngannganni natay iti immuna a tudok ti Hib.
- Saan nga mabalin nga mabakunaan ti Hib dagiti ubbing nga awan pay ti 6 a lawas ti edad da
- Tattao nga madama nga addaan ti medyo nakaro wenno nakaro a sakit no madanon ti batang da nga agbakuna, masapul nga agpaimbag da pay nga umuna.

Para ad-adu pay nga impormasion, agdamag ka ti doktor wenno nars.

4. Ania dagiti peggad nga aggapu ti Hib a bakuna?

Ti bakuna, a kas met ti uray ania a kita ti agas, mabalin nga makaigapu ti nakaro a problema, a kas ti seryoso nga alergik reaksion. Ti peggad nga ited ti Hib a bakuna nga pakaigapuan ti nakaro nga pannakadangran wenno patay ket bassit la unay.

Awan ti nangproblemaan ti nganngani amin nga tattao nga nagbakunan ti Hib.

Apagapaman a problema

- Lumabaga, nabara, wenno lumteg ti lugar a nagtudokan (agarup ¼ ti amin nga ubbing)
- Gurigor a nalablabes ngem 101° F (agarup 1 kada 20 nga ubbing)

No mapasamak man dagitoy a problema, gagangay nga dumteng da ti las-ud ti aldaw ti pannakabakuna. Agbayag dagitoy ti 2-3 nga aldaw.

5. Ania ngarud no adda kalalaingan na wenno nakaro nga reaksion?

Ania dagiti mabalin nga pagilasinan?

Ania man nga naisalsalumina a kasasaad, a kas ti seryoso nga alergik reaksion, nangato a gurigor wenno naisalsalumina nga aramid. Dagiti pagilasinan ti seryoso nga alegik reaksion isu ti narigat nga umanges, paraw ti boses, agsagawisiw nga pinaganges, supot-supot, agbebesag, kapsut, napardas a pitik ti puso, wenno pannakaulaw ti las-ud ti sumagmamanu nga minutos inggana sumagmamanu nga oras kalpsan ti panagbakuna.

Ania ti masapul nga aramidek?

- Awagam ti doktor wenno ipakitam a dagus ti tao iti doktor
- Ibagam ti doktor ti napasamak, ti aldaw ken oras ti pasamak ken kaano ti pannakabakunam.

- Ibagam ti doktor, nars wenno ti departamento ti salun-at nga mangi-patulod da ti dokumento nga managan Vaccine Adverse Event Reporting System (VAERS) wenno teleponoka ti **1-800-822-7967**.

6. Ti Programa Nasional nga Agbayad kadagiti Nadangran ti Bakuna (National Vaccine Injury Compensation Program)

No kaspagarigan laeng ta sika wenno ti anakmo ket naaddaan ti seryoso a reaksion a kas resulta ti bakuna, adda programa ti gobierno pederal nga nadutukan nga tumulong nga agbayad ti pannakaagas dagiti nadangran.

Para ditalyas maipanggep ti Programa Nasional nga Agbayad kadagiti Nadangran ti Bakuna, agtelepono ti **1-800-338-2382** wenno bisitaem ti panid ti programa iti komputer ditoy <http://www.hrsa.gov/osp/vicp/>

7. Kasano nga manayonan ti ammok maipanggep ti bakuna?

- Agsaludsod ka ti doktor wenno nars mo. Mabalin nga ited da ti impormasion nga nailukon iti pakete ti bakuna wenno isingasingda dagiti sabali pay nga lugar nga addaan kadagitoy nga impormasion.
- Awagam ti programa ti agbakuna ti departamento ti salun-at iti lugar wenno estado yo. (Dept of Health's Immunization Program)
- Awagam ti Centro para dagiti Panangkontrolado ken Panangpasardeng dagiti nadumaduma nga Sakit (Center for Disease Control and Prevention) (CDC):
 - Call 1-800-232-4636 (1-800-CDC-INFO)
 - Bisitaem ti panid ti programa iti komputer ti Programa Nasional ti Agbakuna (National Immunization Program) ditoy <http://www.cdc.gov/nip>

U.S. DEPARTMENT OF HEALTH & HUMAN SERVICES
Centers for Disease Control and Prevention
National Immunization Program

Vaccine Information Statement
Hib Ilokano 12/16/98

Translation provided by the Hawai'i State Department of Health